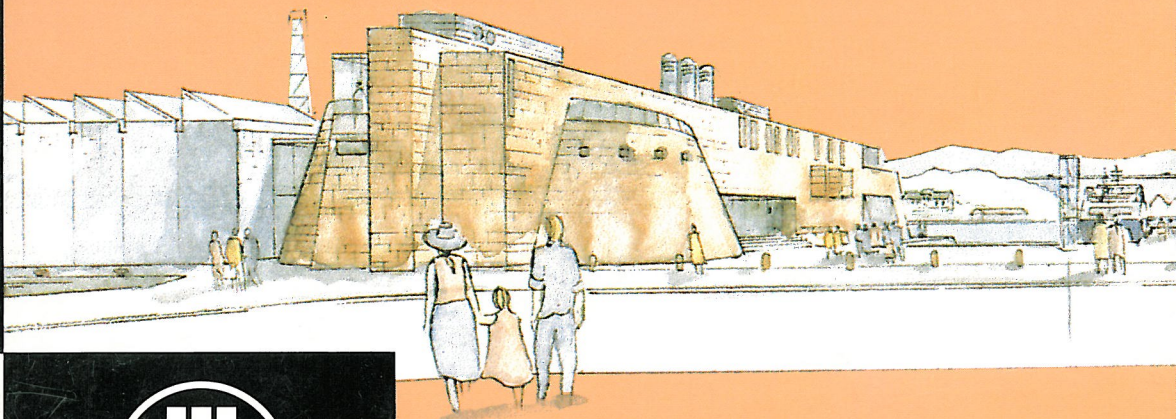
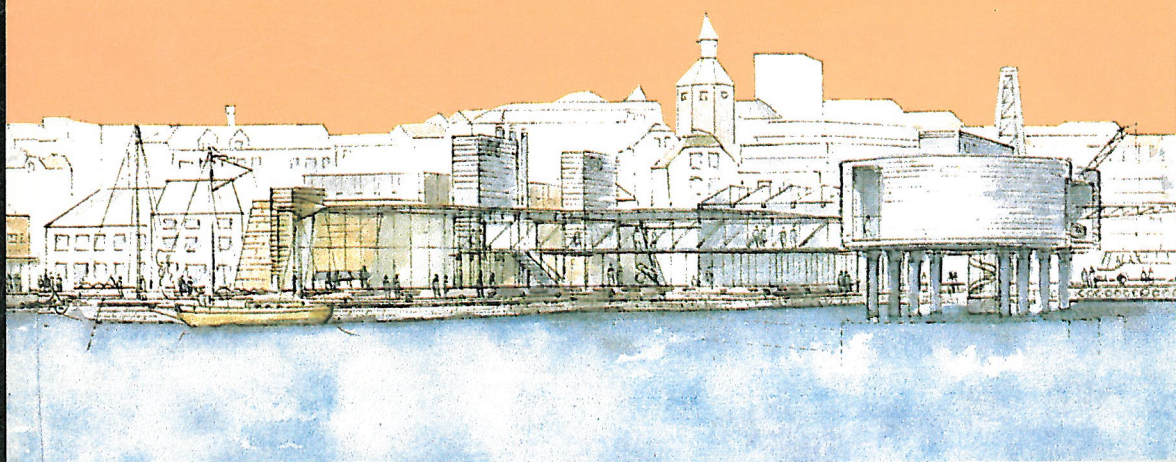

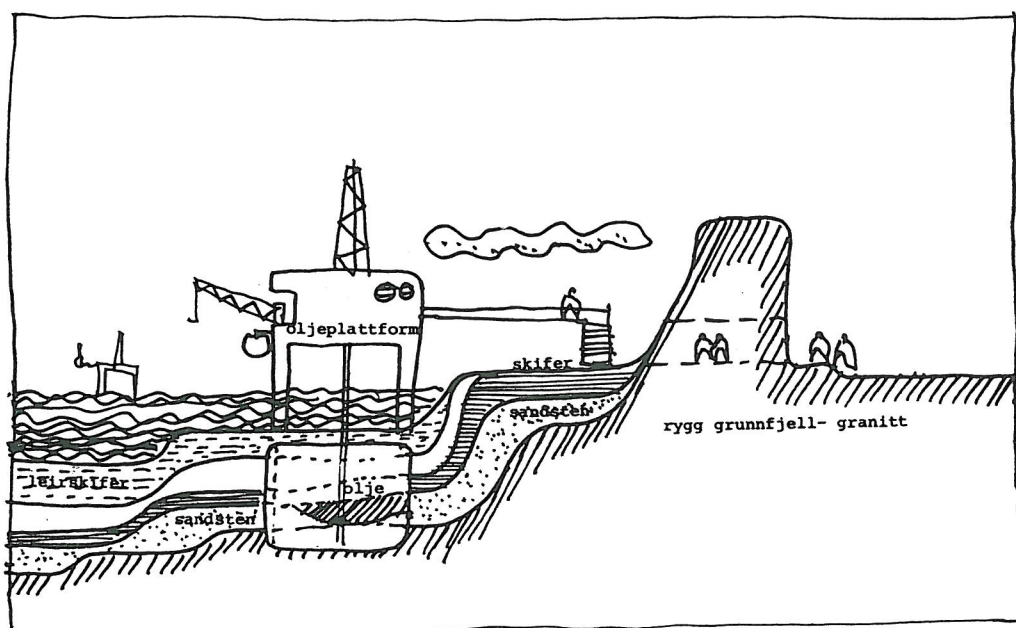

NORSK
OLJEMUSEUM

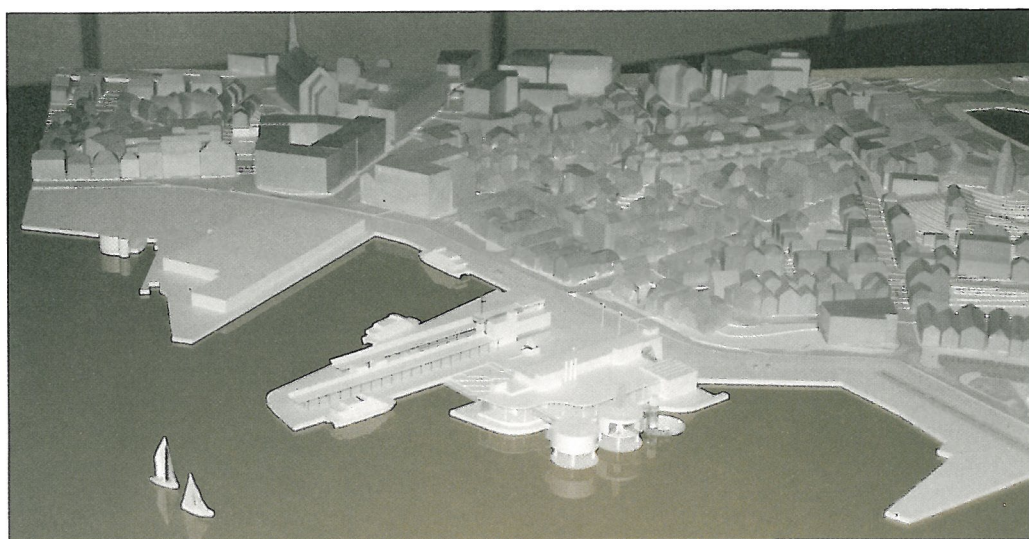
Årbok 1992

med årsmelding for 1991

byggets geologiske ide

Arkitektfirmaet Lunde og Løvseth:

« Vingtør og Sleipner »

Utdrag av prosjektet som vant arkitektkonkurransen om oljemuseum og hurtigbåtterminal på Kjeringsholmen i Stavanger.

Intensjoner for Oljemuseet

Oljemuseets ide og form bør gjenspeile innholdet og opplevelsesreisen nærmest som en abstrakt scenografi. Byggets uttrykk må skape mange assosiasjoner i de besøkendes fantasi slik at museets forskjellige temaer framheves.

En aktuell tolkning er vårt lands kystlinje mot Nordsjøen og parafraser av oljeinstallasjoners formverden. Denne ide har vært utkastets primære inspirasjonskilde.

Den lange stenkledde rygg mot museumsplassen kan tolkes som grunnfjellet som stiger opp av havet. Denne danner også inngangsporten til det store hovedrommet som blir som et landskap mot havet. Kaifrontens buede form symboliserer kystlinjen med de store deltaene som ble dannet i den geologiske urtiden, og som førte løsmasser ut i havet. I denne perioden ble forutsetningene for oljen skapt i sedimenter av skifer, sandsten og andre bergarter.

Som kontrast til denne fjerne fortiden kan utstillingsrommene for dagens og fremtidens teknologi tenkes som elementer av metall og glass på land og i havet.

Den bølgede linje i fase og kaifront har også assosiasjoner til bølgeslag, fjorder, fjellsider og natur generellt etc. Kjeringsholmens opprinnelige linjeføring kan også tolkes i fasadens kurvatur.

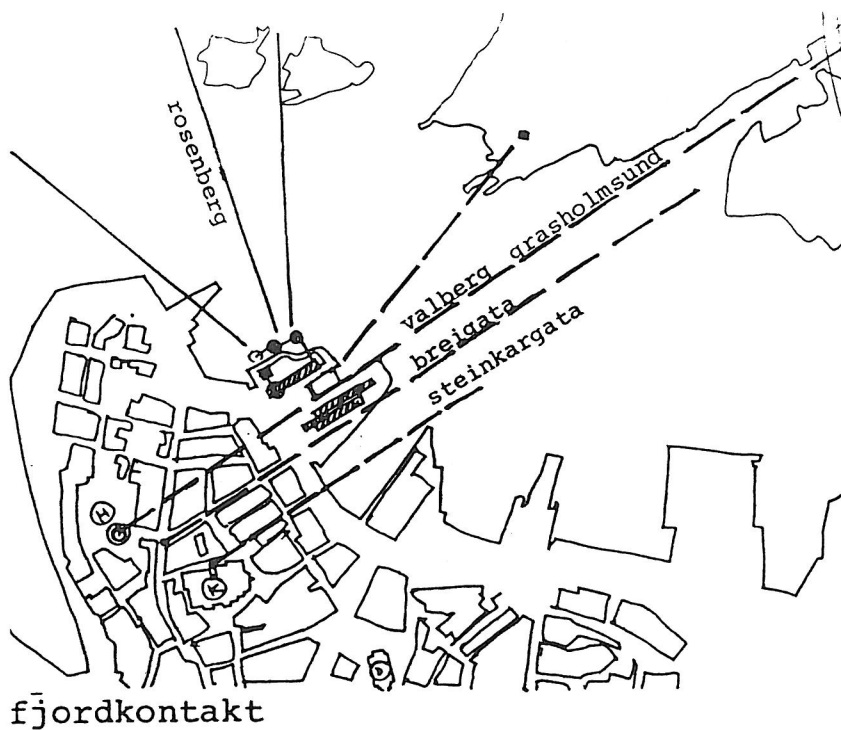
Samtidig må bygget ha geometriske referanser til omkringliggende bebyggelse i sentrum. En skulpturelle utforming markerer byggets betydning slik at det framstår som en hjørnesten i bybildet på linje med domkirke, kulturhus og Valbergtårnet.

Plandisposisjon museum

Museet er bygget opp av tre hovedelementer,- den lange ryggen, det åpne rommet og de lukkede bokser. Den lange ryggen inneholder lagerfunksjoner, administrasjonsfløy, a.v.rom, møterom, bibliotek, kjøkken og øvrige fellesfunksjoner. Det åpne rommet er "prologen" og flerbrukshallen. De lukkede bokser er temautstillinger og spesialteknologi i museet.

Museets opplevelsesreise

Den viste utforming og opplevelses-sekvens er en av mange aktuelle utstillingsmåter. Det er lagt vekt på at utstillingsrommene ikke er for spesialiserte slik at de kan bearbeides i form, areal og romhøyder for å tilpasses andre utstillingsholdninger samt skiftende utstillinger.

Forplassen danner en introduksjon med skulpturer og elementer fra oljeteknologien. Den geologiske have kan formes med ulike stenslag, geologiske strukturer, vann og evt. bearbejdes som en kunstnerisk utsmykning.

Bevegelsen gjennom "tunnelen i fjellet" fører til nordsiden av hovedblokken hvor rommet åpner seg mot havet. Utsikten er Rosenberg verft, skipsleden, holmene og Byfjorden.

Rommet for INTRODUKSJONEN anvendes for faste og skiftende utstillinger, men kan også benyttes til kongresser, bespisning, konserter mm.

Fra dette generelle rommet ledes man ut i havet på broer til de spesielle temaer. Disse er formet som sylindere med referanse til oljens geometri som oljeboret, -røret, -ledninger, -fatet, -tanken, -plattformen.

Temaet UT I HAVET oppleves i en tredimensjonal kino med 180 graders lerret. Film kan vise en helikopter-reise over Stavanger og ut over oljeplattformer og fartøyer i Nordsjøen.

Broen fører videre til boksen med temaet DE VARME ØYER I HAVET der en har anbragt en leteplattform i redusert skala. Store video- eller lysbildeskjermer på veggen viser arbeidslivet for mennesker i Nordsjøen. På dekket skal det også være mulig å studere geologiske data fra undergrunnen i en egen container.

Trapp og heis fører de besøkende videre ned under havet der en utboret sylinder viser snitt av hav og jordskorpe med de geologiske sjikt. Seismiske undersøkelser, leteboring og produksjon vises i liten skala i sylinderens veggflater. De geologiske data som ble studert på plattformen kan nå avleses i sylinderens veggflate.

Neste sone i UNDER HAVET-avdelingen kan vise undervannsteknologi med rørledninger, sveisefartøy, dykkere, maskiner etc. knyttet til plattform og havbunn. Den siste sylinder kan vise fiskeliv i akvarier og natur forøvrig knyttet til installasjonene i Nordsjøen.

Under temaet TILBAKE TIL FORTIDEN presenteres først Nordsjøens geologi slik den er kartlagt med geologiske tverrsnitt og andre data. Deretter ledes man opp til store videoskjer-

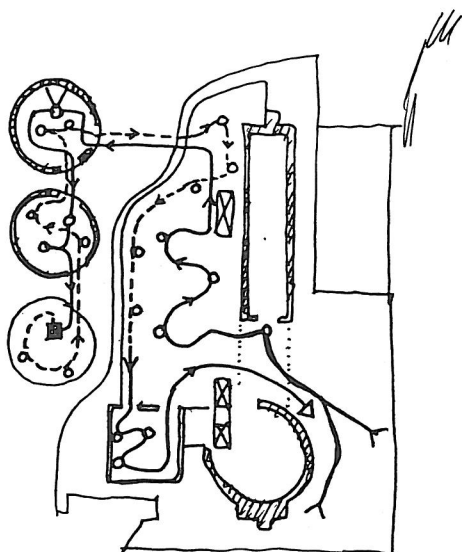
mer hvor den geologiske utviklingen illustreres med avsetning av sedimenter, strukturell utvikling og dannelse av olje og gass.

I temarommet FRAMTIDEN eksponeres fremtidsteknologi, energiformer, ny bruk av installasjoner, nye havdyp etc.

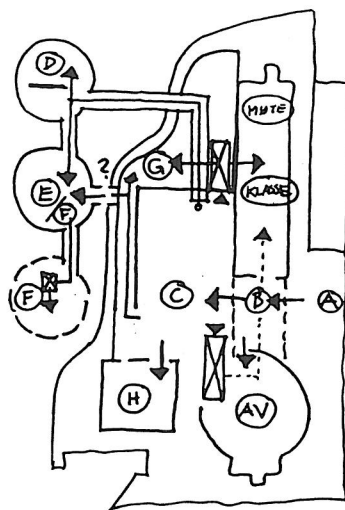
De ulike temaavdelinger kan nåes separat fra hovedhallen.

Alternativ utforming museum

Museumsforslaget er et idekonsept. Den enkle oppdelingen i en hovedhall og temabokser gir gode muligheter for bearbeidelse. Temaboksene kan endres både i form, innhold, antall og plassering. Den betjenende fløyen og kjellerne har få fikseringer for plandisposisjonen og romplasseringen kan lett endres. Den buktende glassveggen kan bearbeides, f.eks. med skrå glassflate, større buktninger og med tette felt i enten metall eller stein. Taket i hovedhallen kan eventuelt utformes med overlys og gis et enda lettere uttrykk.

vandring i museet

direkte adkomst til tema utstillinger

Arkitektkonkurranse

Kjerringholmen

Fra juryens innstilling.

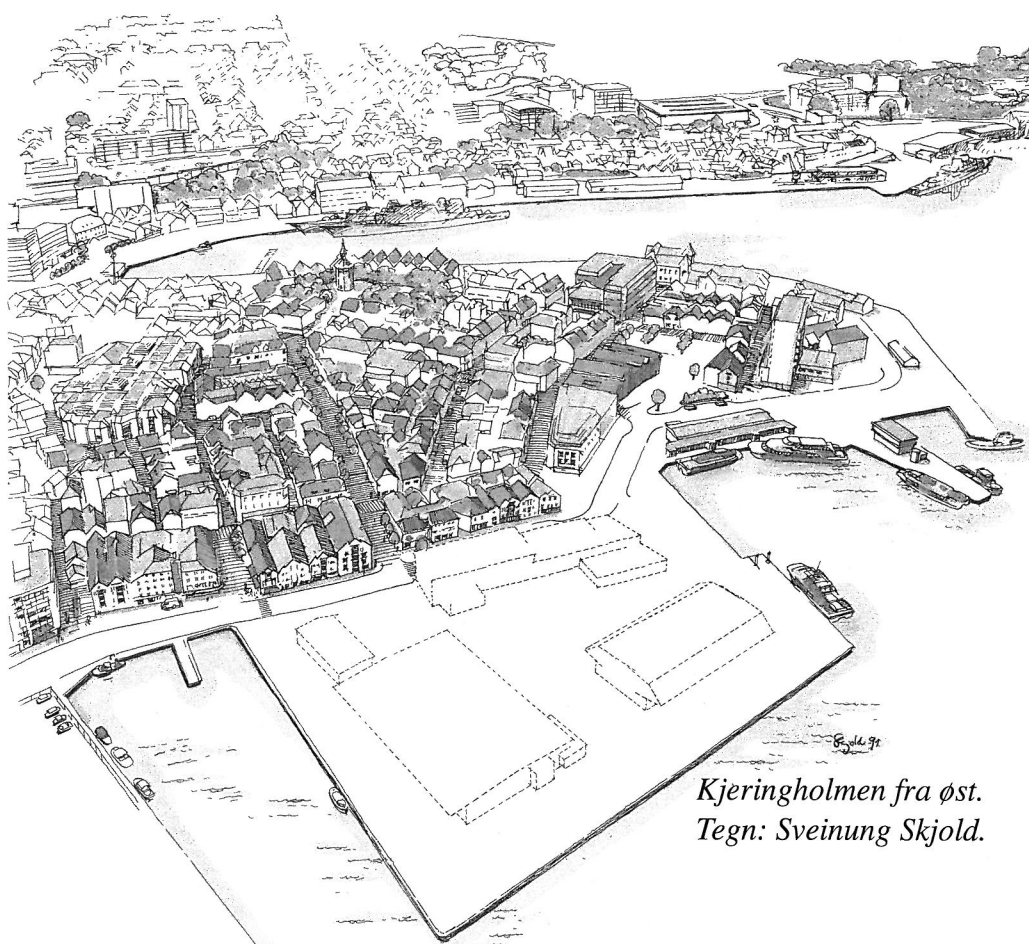
Bakgrunn og formål

Styret for Norsk Oljemuseum og Stavanger havnestyre inviterte i mai 1992 til en åpen, norsk arkitektkonkurranse om utformingen av et nasjonalt oljemuseum og ny hurtigbåtterminal på Kjerringholmen i Stavanger havn - midt i byens sentrum. Området ble i 1991 regulert til spesialområde for hurtigbåtterminal og oljemuseum.

Eksisterende hurtigbåtterminal i Stavanger var blitt for liten. Utviklingen på sjøsiden i retning av større og hurtigere båter hadde ført til en stadig økning i passasjergrunnlaget. Sammen med tilretteleggingen av forholdene for passasjerene i en rasjonell og fremtidsrettet terminal beliggende i sentrum av byen, ville hurtigbåtene fremstå som et attraktivt transportalternativ til fly og ferge. Havnevesenets målsetting var å oppføre Skandinavia's mest effektive og fremtidsrettede hurtigbåtterminal innenfor en akseptabel økonomisk ramme.

Norge er en energistrategisk stormakt i Europa og en ledende teknologibærer på den nordøstatlantiske kontinentalsokkel. Oljemuseet måtte synliggjøre landets samlede kompetanse på områder som knyttet seg til sokkelvirksomheten som bidrag til en nasjonal egenfølelse i et stort marint industriperspektiv.

Norsk Oljemuseum ble opprettet i 1980 og har allerede en betydelig samling gjenstander og annet stoff som skal få sin plass i det nye museet. Etter Stortingets forutsetninger er Norsk Oljemuseum en riksinstitusjon som skal formidle den viktigste epoken i en lang, norsk marin industritradisjon. Museets ide-messige utgangspunkt er at det skal være et samtidsmuseum "i havet". Plasseringen på Kjerringholmen i Stavanger er derfor av meget stor betydning for museets utforming og funksjon. Sta-

*Kjerfingholmen fra øst.
Tegn: Sveinung Skjold.*

vanger er i dag kanskje Europas viktigste industriarena for oljeteknologi.

Innbyderne la stor utfordring i å gi de nye prosjektene form med en iøynefallende plassering i et historisk, men levende miljø. Utfordringen lå såvel på det praktiske som det estetiske plan. Den felles beliggenheten ville kunne være til gjensidig stimulans for begge funksjonene.

For Stavanger by var det videre et viktig aspekt ved disse prosjektene at de ville åpne muligheten for kontakt mellom livet i havnen og byens befolkning.

1.premie Motto: Vingtor og Sleipner

Prosjektet er basert på logiske disposisjoner, utledet av en overbevisende klar og inspirert analyse. Avgjørende for prosjektets hoveddisposisjon er forfatterens ønske om en klar eksponering av oljemuseet. Som en av få, plasserer forfatteren oljemuseet på den nordvestre del av kaianlegget hvor det er vid utsikt mot leden. oljemuseet blir tydelig både fra landside og sjøside og vil kunne fremtre som et landemerke og et verdig symbol på Norges viktigste industriepoke i moderne tid. Juryen finner en slik manifestasjon av overordnet betydning.

Forfatterens øvrige intensjoner finner sin løsning i et utvidet havnebasseng mot Jorenholmen. Kjerringholmen reduseres til tilnærmet opprinnelig størrelse. Den visuelle kontakt mellom byen og fjorden forsterkes, sjøhusrekken blir eksponert og anleggets skala bedre tilpasset byens dimensjoner.

Hurtigbåtterminalen er lagt som et frittstående volum på Kjerringholmens nordøstre del. Pirløsningen med to-sidig båtadkomst funksjonerer optimalt som prinsipp, men som det fremgår av juryens generelle redegjørelse, er det ønskelig å etablere kailinjer hvor fartøyene kan fortøye opp mot vindretningen. Økt sikkerhet og mindre tidkrevende manøvrering prioriteres.

Den landbaserte trafikk er tilpasset vedtatt plan for Havneringen. Mønsteret er funksjonelt og integreres på en naturlig måte i den bygningsmessige disposisjon.

Mellom oljemuseet og hurtigbåtterminalen etableres et klart definert plassrom, vel egnet som oljemuseets introduksjon og landbaserte uterom.

Forfatteren har presentert et avklaret grep på overordnet nivå. Hoveddisposisjonen fremviser samtidig en ønsket ledighet som gir gode muligheter for videreutvikling og en nødvendig bearbeiding av havnetekniske forhold. Forfatteren har selv anvist alternative løsninger.

Anleggets interne funksjonalitet er resultat av en konsekvent håndtering av et overordnet konsept. Hurtigbåtterminalens linære planprinsipp med det klare skillet mellom betjente og

betjenende arealer er en logisk følge av programmets prioritering av langsgående båtparkering.

Oljemuseets planprinsipp er basert på en funksjonell tredeling - en betjenende rygg, et flerbruksrom med stor generalitet, og en serie mindre rom med spesifikt innhold: Installasjoner i sjø med temautstillinger og spesialteknologi, rom for illusjoner og rom for informasjon. Bevegelsesmønsteret gir en nødvendig frihet. Juryen legger vekt på at publikum gis valgfrihet mellom en fastlagt rute gjennom utstillingene og en direkte adgang til temaer.

I en videre utvikling må det legges vekt på å bygge på denne valgfriheten. Forøvrig bør en sone med møterom, AV-rom, bespisningsmuligheter m.m. kunne lukkes om en egen sikkerhets-sone og kunne være åpen når resten av museet er stengt.

Det er ikke tilstrekkelig belyst hvordan inn- og uttransportering og intern transport skal foregå. Dette bør kunne skje på en måte som minst mulig forstyrrer det øvrige museet.

Oljemuseets plassering mot nordvest gir frihet i funksjonell og arkitektonisk utforming. Med dikterisk kraft og stor innlevelse gir forfatteren en overbevisende tolking av programmets intensjoner. Med dyktighet transformeres visuelle allegorier i tid og form til gyldig arkitektonisk form med skulpturelle kvaliteter, uten å tape av syne de nødvendige referanser til omkringliggende bebyggelse.

Museets funksjonelle og formale tredeling etablerer spennende romlige forløp med stor variasjon i uttrykk og opplevelsesmulighet.

Prosjektet er dimensjonert i forhold til programmets krav, og arealet ligger innenfor de forutsatte marginer.

Vingtor og Sleipner er konkurransens best gjennomarbeidede prosjekt. Det er godt dokumentert, klart og konsekvent og samtidig poetisk illustrert og beskrevet. Fremstillingen er forbilledlig.

Den faglige dyktighet forfatteren tilkjennegir, og prosjektets høye arkitektoniske kvalitetsnivå gir tillit til at prosjektet ved en bearbeidelse vil kunne fremstå som en optimalisert løsning av det totale problemkompleks.

Norsk Oljemuseum

takker dem som gjorde arkitektkonkurransen mulig:

Amoco Norway Oil Co.

BP Norway Limited u.a.s.

Conoco Norway Inc.

Elf Petroleum Norge a.s.

Esso Norge a.s.

Norsk Agip a.s.

Norsk Hydro a.s.

Phillips Petroleum Company Norway

Saga Petroleum a.s.

Den norske stats oljeselskap a.s.